

ВХОДИТЬ МОДЕНКО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

Видве ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“

Начальний редактор д-р ДМИТРО ЛЕВИЦЬКИЙ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринков 10, 11 пош.
Конто пошт. шваб. 143.322.
Адреса для усеїстим:
„Львів” Львів.
Нач. Редактор прийняв
від 16—11 год. передпл.
Рукописи не повертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в країні 4 30 zł
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці і дод. Фрэнк.
Голландія, Бельгія 20 фл. фр.
Італія 750 ал. Німеччина 750
ал. Швейцарія 5 шв. фр.
Чехословаччина 30 ш. к. Ру-
мунія 150 лей. Болгарія 750
ал. Австрія 750 ал. Зміна
вдвічі 1 зол.

В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.
Ціна
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
17 сот.

Протибольшевницька акція, великий протибольшевницький бльок, нове оточення СРСР, відмова від радянської влади, новий «мілчастий дріт» — ось гучні фрази і вигукни, які на сторінках преси сіткою надій об'юють суспільну російську еміграцію. Кажемо: російську, бо величезна більшість української наліпнянської еміграції і майже все українське громадянство по цім бо-рижської лінії проявляє відпо-дану дозу критичизму в оцінці цих фантастичних перспектив з од-ного боку, а з другого ясно знає об'єктивну справу, що Українцям не по-рижської з російською еміграцією.

«Кільчастий дріт»! — як страхливо й погрозово звучало це тоді, коли Клемансо був диктатором Європи, а генерали Юденіч, Коллак, Денікін і ми, до одної четвертини звузили простір і влади червоної Москви. Якими дрібними, лавними і просто комічними в порівнянні з цією гордою і самопевною заповіддю Клемансо виглядали нинішні бльоки і метушня обитої, взаємно недовірливої Європи. Вони не в силі перетривати навіть одного місяця в стані спекулятивної погрози, а не то активної дійсності. Вистане яканебудь бланське обіцянка Раковського чи іншого радянського дипломата, доби найбільшї могутності заповіді генеральний відступ зі зайнятих позицій.

Та не нам журитися взаємними
односинами між світовими могут-
ностями з їх підголосками і Ева-
нґелієм. В даному випадку цікавить
нас воєсія що лише, виключно
єдино доля, розвиток і
будучина нашої Батьків-
щини в широкому того слова ро-
зумінні.

Колиб протибольшевицький бльок став активною дієсністю і поставив собі невідхильними завданням звільнувати большевицьку владу на просторах Евразії (Рад. Союзу), то ясно, що в тому підприємстві головними керівниками були би великі держави, але головними діючими силами Польща, Румунія і російська еміграція.

Також становить теперішньої російської еміграції, себ-то б. панів і володарів б. Росії є надто відоме. Щоби докладніше на ньому зупинитися.

Годиться хіба вважити, що в етні російської еміграції йде конкурентна боротьба і перелаштовування себе не так в обличчях для „інородців“, як развеш у встановленні курсу й режиму „сильної дуки“ після „побіди“. Емігрантський цар Кирило про людське око покликав професорську комісію для розробки конституції „федеративної Росії“, але це намагання, поміняючи очевидно заперечення права самовизначення народів, належить очевидно до ряду емігрантських сенсаций. Скільки російських царів, де емігрантських — а справжніх, фактичних з конституцією, яка віко-

ли не побачила денного світла! Зрештою, коли пригадаємо собі добу Денікіна і його поведінку на Україні, то це вповні вистає для того, щоби уявити собі позитивне становище російських царів і цариків до української справи. Російське республікансько-демократичне об'єднання устами Мілюкова ясно спрещувало своє відношення до України. Про це писали ми обширніше мин. року з нагоди лекцій Мілюкова в Празі. Лишається ще становище російських есерів. Про нього свідчить наглядно не лише пакт Чернова з пепеєсівцями, але й висказ одного з есерівських лідерів на адресу Українців і їх самостійницьких змагань: „Ми вас задумим!“ (Ми вас задавимо). Інша річ, наскільки реальною і здійснюваною може бути така перехвалка, але вона досадно ілюструє наміри російської еміграції у відношенні до нас.

Якеж положення утворюється з моментом, коли б замисли і побожні бажання російської еміграції набрали принак діїсности, коли б російські емігранти як побідники під охороною чужих багнетів заволоділи територією Рад. Союзу? Перш усього війна, а головню рішачою фазу відбувались би на українській і білоруській території, що спричинило б повну економічну руйну Правобережної України. В звязку з тим розпочалась би „ревіндикація“ з селянських рук б. поміщицької землі, що потягнуло би за собою люті переслідування селянства. „Побідники“ мусіли відшкодувати своїх інтервенційних союзників за допомогу і то коштом української території. Таким чином замість рижського трактату Україна вернула б до становища з 1667 р. (Андрусівський договір). Наступив би новий поділ Вел. України, українська нація була б значно ослаблена

ПРОЦЕС ФРАНЦУСЬКОГО КОМУНІСТА САДУЛЯ.

Про арештування відомого французького комуніста Садюла вже писалося: був капітан французької армії, який підчас своєї побуту в Москві (де перебував першу в характері члена якоїсь французької міліції) став ревним комуністом і дослужився високої кар'єри, з моментом визнання Рад. Союзу з боку Франції повернувшись з свого рідного краю і тут негайно був арештований. Річ у тім, що ще в 1917 році признали Садюла, який не хотів вертати до Франції військовим дезертиром, судили і присудили — на смерть. Тепер він станув знову перед воєнним судом; розправа відбулася в Орлеані при величезному зацікавленні французької громадянської думки. Перебіг розправи оповідає розголос, який зробило арештування Садюла.

По відчитанні акту обвинувачення Сидель нігломовив у своїй обороні довгу промову, в якій старався виправдати свій перехід до большевиків. Він казав, що радянська

й еволюційно-політичні і ренесансово-культурні змагання булиб перервані. В наслідок того наступила нова доба анархії, дезорганізації, обідіння, економічних розстрой, занепад політичної думки. Перед українською нацією простягся би довгий шлях безсилого бунтарства, поширеної й поглибленої гайдамаччини, що єдино засвідчувалаб про нескоординовані, але вічні, безсмертні змагання українського народу. Росія — зовсім зрозуміло — по якимсь часі повернулаб до своєї давньої місії "збирання руських земель", але ця місія на довгі літа перервалаб і відсунулаб незалежницькі змагання української нації.

Ось так у найважливіших за-
сах представляється „антибольше-
вицький блок“, звернений своїм
вістрям і своїми першими рядами
не так проти комуністів, як радше
проти еманципаційних змагань у-
країнського народу, проти його
державницького будівництва.

Російська еміграція, радіючи замислами світової буржуазії й імперіалізму, нічого не втрачає, а набуває. Вона бореться тільки проти форми радянської влади, бо знає, що зміст російської державності лишисться ненарушеним. За те, татари, що вдаралиб у живе й страждання тіло України, малиб за завдання перш усього повалити, розбити, розторопшити звязки української державності, бо форма влади й так не є українською й незгармонізованою з українською думкою й українським світоглядом.

і цих тенденцій, цих основних намагань чоловічих, quasi - проти-большевицьких передових рядів, схованих за заслоною "західної культури" і Пакесорій, ми не сміємо тратити зперед очей. Ф. Ф.

влада щиро хотіла продовжувати війну вкупі з давніми союзниками. Всьому винуватий Клемансо. Радянська влада в 1917 році раз-по-раз просила Францію мілітарної допомоги, щоби даліше боротися проти Німеччини і лише вперте легковаження та нехтування цих просьб з боку Клемансо примусило більшовиків заключити в Німеччиною Берестейський мир.

Садуль закінчив свою промову окликом: «для Європи є лише два шляхи — революція або упадок!»

[illegible]

ПОЗІРІ
Українці-ни м. Львова!

Все українське громадянство м. Львова
атрупується до громадянської частини в Йордан-
даському Слуді в поточних год. 830 равно.
Впорядковані координати влітку цього год.
о год. 8 в люді "М. Бранта" Руска 3/4
За Йорданський Комітет:
І. Лещинський, М. Лещинський

Оборонці Садуля, між якими був також комуністичний парламентарій посол Муте, доказували нестійність закладу дезертирів, бож Франція ніколи не виповідала Радянський Росії війни, отже й не нахилилася із нею на воєнній стопі. Трибунал по двохгодинній нараді рішив перевести додаткове слідство, а тимчасом негайно випустити Садуля на волю. Ще того самого дня Садуль вийшов до Парижа.

Процес Садуля цікавий з двох боків. Перш за все ревелійні, які Садуль подав на розправі, є, шоправда, неприємні й більшезвикам, бо закидають їм лицемірність гасел, якими вони штовхнули маси проти демократичного Тимчасового Уряду («геть з війною!» «мир за всяку ціну!» «братерство воюючих народів!» і т. п.), але ще більше неприкриті вони національному французькому таборові. На виключення, що сам «старий тигр» Клемансо забере слово, щоб очиститися від важких обвинувачень.

Але головнішим є другий, шак-ком актуальний, політичний момент процесу. Арештування Садула вла-жали яскравою протибolsheвиць-кою демонстрацією французького уряду. Звільняючи судовий присуд можна би вважати познакою зга-днення внутрішнього протикомму-ністичного режиму Франції. А проте не слід робити з даного випадку надто далеких висновків. Судові присуди нерас завдають мороку кермуючим політикам, як це на прим. цілком недавно було з роз-правою проти німецького генерала Натзююса. Саме чуюмо, що фран-цузський посол у Москві Гербет дістав доручення від свого уряду закласти рішучий протест проти своєї заязи Зіновієва про потребу антиліттарної пропаганди у Фран-ції. Приходиться лише пригадати нашу ранішню характеристику фран-корадянських зносин: Іде подвійна гра взаємного перехитрювання, — заключивши назовні приязнь, о-дночасно збільшено обережність, щобн ота приязнь не виийшла при-ятелем на шкodu.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це на-
родня фортеця, це певний захист у
добі лихоліття!!

за оправдану і зареки знищення ціло-
го нахладу і видав по дунай 5493 п. кар-
каборон дальшого розвоювання то-
го друкованого письма. Заразом видав
наказ відатчальному редакторуви тої
часови, щоба не рішати помістя
безлатино, а вайлішніи часи: то из
першій сторони. Неникованиа того наказу
сотилає за собою виласки протиджні і
з 21 лиз. друк. а 18. XII. 1892 д. л. д. 14
о ех 1893, а Імпероказусудження за пер-
ступство на грошю до 400 з. д. — Лиза-
диз 4 січня 1925.

21. *Urtica dioica* L.

Комінтерн і укапісти.

Виконавчий Комітет III. комуністичного Інтернаціоналу рішив на одному з останніх своїх засідань повсім зліквідувати українську комуністичну партію (укапісти). Постановою Комінтерна сформульована в таких точках: 1) визнати програму і тактику «ЖТ. некоммунистичными»; 2) українську комуністичну партію зліквідувати як окрему партію; 3) зліквідувати теж і ліву фракцію укапістів; 4) поглинання членів зліквідованої партії до комуністичної партії більшовиків України мусить відбуватися при участі комісії, аложеної в представників центрального комітету комуністичної партії більшовиків України і центрального комітету української комуністичної партії.

Рішення аснє! На Україні не сміє бути ніякої комуністичної партії, крім російської. Укапісти давно вже добивалися прийняття в членів комінтерна, та всі їхні заходи скінчилися нічим. УКП. стояла на сталовишій незалежності України. Вона боролася з централізаційною політикою Москви. Вона розкривала українському пролетаріатові всю правду про те, що російська комуністична партія зробила в Україні московську колонію. Діяльність УКП. суперечила діяльності КП(б)У. і параліжувала її впливи. УКП. творила непоборну перешкоду в реалізації усіх московських експериментів на Україні.

Через те укапісти жили на Україні нелегально. Їх важко було знищити, тому, що вони були комуністами. Не випадково комуністичній владі нищити комуністів, хоча би й українських. Та найшовся спосіб. Пам'юючи КП(б)У. постаралася нібито скомпромітувати укапістів. В чім їм скомпромітувала? В Петлюрівщині! Шож це таке та комуністична петлюрівщина? Це ніщо иншого як українська національна свідомість Укапістів і свідомість окремішності політичних та економічних інтересів України від інтересів Москви. Перелівши таку «компромітацію» укапістів, пам'юючи влада внарештувала всіх майже укапістських провідників і тин

самим спараліжувала на деякий час діяльність тої партії.

Радянській владі не личило якось переводити цілковиту ліквідацію української комуністичної партії. Та її на це анайшовся вихід: Справу передали на вирішення найвищої Істанції в комуністичних справах, тобто на вирішення Виконавч. Комітету комінтерну в Москві. Комуністичний Інтернаціонал пєж найвищий міжнародний комуністичний адеопат. До ньогож належать представники усіх народів та рас земської кулі. Вони то вирішували справу укапістів! — а як вирішили — бачимо. Це вирішення незбито докazuje, що інтереси комінтерна цілковито покровнуються з інтересами і політикою рикапи (російської компартії). Недурнож «рикапа» має в комінтерні переважуючу більшість і надурно головою комінтерна є член «рикапи» Зіновєв.

Існування УКП. не було в інтересах «рикапи», не було в інтересах її національної політики, не було в інтересах її централістичного державного будівництва і через те не було воно теж в інтересах комінтерну. Комінтерн — рикапа — влада СРСР — це одно і те саме. Одна політика, одні інтереси, одна воля. Хто на території СРСР не визнає себе членом рикапи, не має права вважати себе комуністом і не має права бути членом комінтерну. На останньому конгресі III. комуністичного Інтернаціоналу прийняли шлий ряд постанов, присвячених спеціально українській проблемі. Там надали їй першорядну вагу в політиці Східної Європи. Недавно же голова комінтерну Зіновєв поприказ український радянський уряд і КП(б)У за те, що вони за мляво проводять у житті національну політику на Україні. Та все це видно робив комінтерн і його голова більше в інтересах закордонної політики, в інтересах фразеології про оборону Україния поневоленнях у державах сумежних зі СРСР, ніж в інтересах широго проведення в життя всіх постанов про національну українську політику на Україні. Бо й якже инакше зроуміти цю

препікаву постанову Комінтерну про ліквідацію УКП? На Україні не мають права ні свободи слова ні свободи організації українські комуністи тільки тому, що вони не лише територіально, а національно українські.

В. М.

Лекції гри на фортепяні дипльомований артист-п'яніст

Метода проф. ЛЕШЕТИЦЬКОГО і проф. VIROICIA. — Уклад руки, опрацювання току (force), свободи сили і рішості палиць. — Свобода руки в трудній технічній гри. — Інтерпретація.

Згопошення від год. 4-5 попол.

Львів, вул. Мелевеля ч. 9. партер ліво.

Торговельний договір з Чехословацкіною.

При кінці грудня м. р. розпочалися переговори в Варшаві з метою підписання торговельного договору між Польщею і Чехословацкіною. Досі полагалося багато спірних питань з царини промислу, при чому обі сторони виявили взаємну уступчивість. Шойно в останніх днях закінчилися переговори при нагоді домагання Польщі, щоби Чехосл. зобов'язалася побирати річний контингент вугля у висоті 2 і пів мільона тон. В наслідок продовження часу праці в горішно-шлеських копальнях та обниження платні робітникам, кошти продукції польського вугля на горішнім Шлеску є нищі, ніж чеського в острівсько-карлівській ревірі. Тому горішно-шлеський вуголь спричинив би на чехослов. ринку занепад острівсько-карлівських копалень. Крім цього Польща домагається тої самої тарифи на чеських залізницях, яка існує для чеського вугля, а колиб до цього прийшло, тоді горішно-шлеський вуголь занепа би місце чеського також в Австрії.

Торговельний договір має полагодити також спірні питання, які виринули з передвоєнних інтересів, взаємні претенсії горожан, отже всія купна-продажі, обезпечення,

емеритур, адовичі платні, відшкодування за ревіліції підчас війни, особливо підчас перевороту в р. 1918 і т. п. — Інтересовані повинні починати відповідні заходи, безпосередньо в міністерстві скарбу в Варшаві, або через посла, і то вже в найближчих днях, бо переговори покінчилися в лютім.

Великі наслідки малих причин.

Дальший хід афери польських поштових скриньок у Данцігу.

Представник данцігського сенату попрохав у генер. комісаря польського уряду вибачення за те, що на терені Вільного Міста невідсліджені справники «зневажили» прапор польської держави, замазавши чорно-біло-червоними фарбами гордовитого білого вірла на червоно-білих поштових скриньках. «Щезло все те, чого Польща не могла проконтити й стравити, щезла зневага» — вдоволено заявив віцепрем'єр. Тутут і декому могло здаватися, що справа покінчена. Але ба: за «зневагу» вірла, данцігський сенат, що правляв, переписав, але скринькового «fair assorti» не тільки не признав, а навпаки, у своїй односторонній революцій категорично запропонував проти порушення прав Вільного Міста й заповів рішучу боротьбу за ці права, апелюючи передовсім до високого комісаря Ліги Націй, Мек Доннелла. Мек Доннелл запропонував найпростіший шлях замирення: хай Польща сама усуне самовільно порозвішувані скриньки, залишивши лише одну, на будинку польського консуляту. А що д-р Штрасбургер з обуренням відкинувши пропозицію, Мек Доннелл заявив, що уповноважить сенат Данцігу усунути скриньки; поки-що від цього ще не зробив, але свою обіцянку офіційно оголосив і її воєсім не зрікся.

І тут шойно піднявся крик: наслідство, односторонність, переступлення меж Інтересів і т. д. і т. д. — а все це вже не на адресу Зама (през. данц. сенату) чи якого иншого «шойніста-Прусака», лише англіського громадянина й високого достойника найвищої міжнародної інституції, Ради Ліги Націй.

В. Ю. КИСІЛЕВСЬКИЙ.

Лист з Парижа.

Перші настрої.

Святотиний Париж! Аж серце б'ється! Рівдво, Новий Рік... Париські вулиці, великі крамниці прибрали ще краший вигляд, ще яснийший, ніж у будні дні...

Кидаємо вчений «Quartier Latin», ай всіякими Інститутами та книжками. Вже вечір западає, вже бе жасвом від тисячі світл.

Хватєє і васця гарячка, що всіма гут гонить... Наче стратег, вишукєє догідної хвилини, щоби ціло перехованутися через широкі вулиці, куди непроглядними рядами снуються скоро автомобілі, автобуси, трамваї, і в цей і в той бік. Часами залунає слабкий свисток, що губиться повсім у цьому шумі... Тільки вправного вуха париського шофера від ніколи не минє. Всі вони нагло задержуються, збиваються в одну непроглядну масу і піхотини, що терпляче ждали на цей мент, перебігають в оба боки... Знов свисток поліція — і все кивається, жєне і тільки хто дуже звининий, той перехованється ціло крізь небезпечну даву.

Коди ви перебігли так через Boulevard St. Michel, те вже від вас це залежить, ай підете тихшою трохи дорогою понад Сену аж до Pont des Arts чи таки через Boule-

vard du Palais, через острів поправ-юєте на Люво...

Зраз кобд Лювр є «Grande Magasins du Louvre». Народу товпиться безліч, одні йдуть у середину, инші оглядають вікна... А є на що дивитися! На чотирі вулиці тагнєється цей магазин... Вже як стане-те на Place du Palais Royal, то постоїте добру хвилину, заки відіре-те очі від цього дива... Це фронт магазину... На шлій стіні відбитий париз, наче в натурі... Шле місто... і вежа Ефля, і церкв. все, все в гарному синявом світлі... Над ним — наче небо з зірками, що мерехтять як у погідну морозну ніч. А на тому небі шлий хорівід карнаваловий... Почіпались за руки всіякі фігури в різноколірових костюмах павія та арлекинів... Фігури ці на два поверхи завбільшки, аладжені в самого різноколірового світла. Але мало цього... Таж вони грають мечами! Лискунами, світля-ними... Відбивають їх рукою, а ця дама в строю «рококо» з високою зачіскою — з білого світла — відбиває мячик граціозно своєю малою ніжечкою в рожевому капші...

Не сприкритесь вам стояти, не дошкулить новорічний морозець, бо так гарно, тепло в цьому Парижі!

Попри ярко освітлені вікна не так воно легко перейти, бо нагопел не абиякий... Але й на це рада є: В елігантних дівреях стоять служачі магазину, наче які полковники, та прохають переходиати в порядку попри вікна й не довго задержува-

тися. Черги не перебєші! Як про-бує хто втиснутися, то прийде до нього цей «полковник», та дуже ввічливо попрохас, щоби не втискав-ся в ряд...

Всюди повно всякого добра, але яам здається, що зовсім не має продавців. Все лежить доском, кожний оглядає, кладе назад, шовки, матерії, шалі, сукні...

Якж ці Парижане довірливі! Приїхав я до Парижа, було близько полудня, спішно до конзуля, щоби «пас» віддати. Кинуся, куди річи зложити би. Продавець газет показав мені, щоби я річи оставив в цьомуж коридорі. Я недовірило подивився на нього, але таки оставив обі валіаки під стіною, рахуючи на його чесну піку, бо страх спішився... Далі шлий години забавив у конзуляті... Піт тяжкими краплями синався з чола, як тільки загадав на річ... Прибігаю врешті на станцію... За продавцем газет ні сліду... За те річи преспокійно стоять на візку під стіною.

Все такі не раджу, вже задля самого супокюю вашого, оставлати свої річи на таку ризикову спробу париської чесности.

Але вернімо до нашого магазину. Стали й ви в довгу чергу, та йдете попри освітлені вікна. Дамські панчішки... Шовк, аж хочеться в руку його вяти, та налюбуватися ними, правдивий севрський... Всі коліри веселі! Наче виліще алової панчішки всіх колірів у чудовій гармонії. Йдете далі... От наче прийняття яке! Сидать пані

в вечірних шовкових строях, колорних панове у фраках, смокінгах... В порівнянні до краси і викінченія, не дуже й дорогі ці дамські строї... 500, 600 франків...

Вибачайте! Одно недискретне питання: ви жонатий? Ні? То преспокійно дивіться на це все, любуйтеся панчішками, строями, шовками, та старайтеся скрити злорадну усмішку, поглядаючи боком на цього нешасного, що перед вами в черзі йде а чудолою мальованою жіночкою... Вже вибрана тоалета, декілька пар панчішок, черевички, капелюшок...

Людей, людей... Здається цілий Париж зійшовся в магазини.

Хтось вас штовхнув у плечі... Завидаєте раменами та закладєте під носом: «Що за мара пхасться...» або яким иншим своєрідним зворотом. Але оглянувшись, стаєє наче скажмилий!... Приваблива усмішка на кармінових устах... Прохас вибачити! вона невнина в цьому, що вас штовхнула, це другі тиснуть... Ввічливо кланяється, робите трохи місця ліктем і пла-чима, жалустесь на натовп...

Позвольте один недискретний запит: ви...? Ага! Правда, вже знаєє, не жонатий! Сміло! І не робіть собі нічого з вашої львівської, або коломийської-французької анмови! Парижане не дивуються чужинцєві.

І ан же не самий переходиєте попри діточі забавки, попри шле середовищчє: стоить замк виско-кий, під ним рокинудаєє широко містечко з шинком, хатами.

...призначено його заслуг і праці для будови Народного Дому* на Богданівці.

